2117
1996

1290

मिथ्याज्ञानखंडननाटक

Meethya Gnankhundun Natuk.

2419
1996

अथमिथ्याज्ञानखंडनारंभः

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

श्रीगणेशायनमः श्रीसरस्वत्यैनमः॥श्रीरेवीवः स्करवापारिबलजननजननीपार्वतीपावनीस्वाहाग्रेदेवीवाक्प्रारम्भकम
रुपिपरांसिद्धिमृद्धिंरचतु रामःकामेनिकामंविनरतुसततंधामधामासुनामरेश्वंशर्मचंद्रेगजवदनपुतः कीर्त
कीर्तिप्रदोस्तु १ अपिच सतांसंन्निहितोनित्यंपाखंडपथदूरतः सश्रीपतिःपरामृद्धिंसर्वसिद्धिंचयछतु २
नाटयंतेसूत्रधारः भोभोःसभासदःसावधानाःशृणुध्वं इहखलुभरतखंडमंडनीभूतेगुर्जरप्रदेशोद्धारवतीप
तेःप्रियायकविरविदासेकृतस्यमिथ्याज्ञानखंडनाभिधस्यनाटकस्याभिनयार्थंप्रवर्तोस्मि तदाकार्यैवनटी सू
त्रधारः प्रियेइतस्तावत्प्रविश्य नटी अजउत्तकेकजं सूत्रधारः प्रियेनाटकमभिनेतव्यमस्माभिः नटी
अज्जउतनंकवजं सूत्रधारः प्रियेभगवत्भक्त्यर्थमेव केरिसोउणभयवं सूत्रधारः आःभगवानपिदृष्ट्व
तेभवस्या तथाहियोमाययासृजतिरक्षतिहंतिकालेत्रैलोक्यमेतदखिलंसज्जलोद्भवाभः तंश्रीनिकेतमम
लांबुजपत्रनेत्रं नावैतिकः परमकारुणिकातपत्रं २ नटी सहर्षंआकाशेकर्णदत्वा अज्जउतकिंकणकह
ईसयरे सूत्रधारः कर्णंदत्वा आःपरिज्ञातं वेदध्वनिरयंपालकविधनोस्यस्माकंपवित्रतरः वीणारणत्कारो
पिश्रूयते अहमितिमन्येवेदः परिग्रहाभगवतीवाग्देवीसमागता यासौसाक्षात्पुरंगोराकनकमयमहाकुं
डलोल्लासिगल्लश्रीमद्विणाप्रवीणाशशधरविशदराजहंसनिषण्णा बिंबोष्ठिमप्रपत्रायतनयनयुगोत्तुंगवक्षोजयुग्मा
हीराकारद्विजालिर्वलिलसितनतनूर्नाममध्यासनाभिः ४ वेदाश्चत्वएते कषायवरवाससःशशिकरस्फुरत्तंतुभिःप्रका
शितकंदरास्तिलकश्रीकीर्तिगौरानना गृहीतकनकोत्तमस्फुरितवारिपात्रीरुचा मिलत्वरुचोवचोमनरसेनसत्सो
त्यहा ५ तर्हिवयंसपर्यार्थंप्रयतामइतिनिष्क्रांतो प्रस्तावना ततःप्रविशतियथानिर्दिष्टाभगवतीवाग्देवीचत्वा
रोवेदाश्चसर्वशास्त्रनिपुणपरिवृताः इतस्ततःपरिक्रम्यवेदासरस्वतीत्रिलोक्यभगवतिसंसारसागरतरणीविरं
चिमुखकमलप्रबोधनभास्वत्करतरणिविद्रुमरुचांभोजराजहंसिसकलसुरासुरमुकुटच्युतपुष्पपूजितनखमणि

षशशाधरनिकरसरसेअमृतकरवन्मंकलवरसेगंगाकल्लोलवद्विमलगुणगणसरसेअलतनूद्भवेअम्मदा
क्षात्रीभगवतिअस्मदाधारभूतांतः किंचिद्विज्ञाप्यमस्तिवयंतुपापापहेतुनाकलिहलकेनपराभूताचिरंलप्र
वाराःकृताः तद्यथा विप्राःक्षिप्राज्यलडूनधमतरमहाकारुगेहेयसंन्यासः कासारवापीगृहकृतवसना
हींभ्यमेवाभ्यसंति गोपीमृगेंद्रभालाविरसतुलसीकाकदमालासनीलागायंतिध्यानमार्गस्खलितयुवतिमु
खाःशुद्धवेषावशेषाः ६ क्षोणीकराःपुरुषसूक्तकृतश्रमाश्चकेचित्तुरुद्रजपपाठकगर्ववंतः येप्रेतसूक्तचतु
राश्चतुरानोपिनेषांपुरःकिमपिनार्हतिगर्ववानो ७ भगवतियत्किंचेदशुद्धमपिपठंतितदपिकेवलंभूदा
र्थमेवनतुपरमार्थबुध्या तद्यथा प्रकाशदशनाःकेचिदूद्धादितशिरोरुहाः भूदालयेपदंस्थेर्याऊक्षेप
पराङ्मुखाः ६ क्षीणासीक्षान्विताःशुद्धमुद्रामुद्रितवर्त्मणः अश्लाणमवजानंतिकिमतःपरमुच्यते ९ अ
तोस्माभिःकिंकर्तव्यंकुत्रगंतव्यंतत्समादिशतुभगवतीवाग्देवीअस्माश्चर्यमिदं भगवंतोवेदाअपिस्खलितवाक्
वराकींमांसंभावयंति तथाहि अक्षासज्जसवतिशार्ङ्गधनुर्धरोयत्कर्वोपिसंहरतियज्ञगवोवसानो रोषोवि
भर्तिधरणीतपनोर्कचंद्रोयुष्माकमेवमहिमाविलसतिसौतन् १० अपिच प्रातर्महस्तरणिरेवगतंबलूचस्त्र
ध्यस्तिनिगदंतदिदंयज्ञेषि ज्योतिस्तथास्तसमयेखलुसामधामदूयंततःसकलकारणकारणानि ११ अपिचभव
ज्योजायतेयज्ञोयज्ञादृष्टिप्रजायते दृष्ट्याधान्यानिसर्वाणिवर्तंतेनेश्वरेहिनः १२ आयांतियांतिदेवाद्यायु
ष्मन्मंत्रप्रणोदिताः कतरस्तद्भवश्चोपिसंसारेसारसांगतः १३ अवजानंतियेवेदान् भवतोभगवमान् जी
वंतोपिजीवंतिनेनरानरकौकसः १४ वेदाः भगवतित्वानुगृहीतामनुष्याअपियदिवास्युस्त्रिलुल्लाभ
वंति तर्हिसाक्षाद्भगवतीकथमेवंधर्मप्रधानानिवचांसिनवदंति उतचभगवत्यायुक्तमुक्तंपरंतुकलिलि
मिरांधीभूतानराधमाएवंनपश्यंतएवदृश्यंते निराधारैरस्माभिःकथंस्तोतव्यमिति वाग्देवी चिरंवि

मस्त्यवेदाः कलावेकं समीचीनमस्ति वेदाः साक्ष्यं भगवति किंतत् वाग्देवी यत्रतिगृहं विष्णुभक्तिर्दृश्यते तद्विष्णुभक्तिमाश्रित्यनिवसंतुभवंतः विष्णुभक्तियुक्तानांभवतांमहतीशोभासंपत्स्यते स्वभावक्रूराणांभवतांभगवत्याविष्णुभक्तासमागमोजगन्मुरेभविष्यति तथाहि विरक्तोवेयथाश्राणामाश्राणामुक्तिमालयो विष्णुभक्तातथायोगोभवतांभवतापहृत् १५ अपिच भक्तिर्मुक्तिश्रद्धाजलधरपटलस्यामम्नेर्यथास्यात् इत्थंशीनकोचीरकृपतिनगरीनेमिषंपुष्करंवा नोगंगागोमतीवानहिनहिशरयुर्नर्मदासारदावासर्वेवयो विसयोनरहरिभजनादेवमुक्तिप्रदास्युः १६ तेथन्यास्तेमहात्मानस्तन्मातुर्जठरंवरं मनुष्यलोकमासाद्य ये भजंतिजनार्दनं १७ तेषांवध्याकथंनाभूज्जननीजननीचसः दुरापिमर्त्यतांशश्वाविमुखायेजनार्दनात् १८ तन्निन्द्याज्ञानखंडाकथमथवास्यान्मूकतातस्य नरहरिभक्तावितिगानतोनेरतोयेन १९ ततोनेपथ्ये इत्थंदेवीभक्तिर्भवभयहराभातिसुतरांमुरारेः शीतांशुस्फटिकविशदापुंड्रसुभगा स्फुरत्फालेप्रोतश्रवित तथताक्षावलिलतासतीमाध्यधन्यावलिकलितपादांबुजयुगा २० ततोनेपथ्याभिमुखमवलोक्यसरस्वती सरस्वती सखिकरणेपश्य कोयंकिंवदति करुणाविलोक्य भयहरिभयंकरीये विष्णुभक्तिये कोविः स्वयो गो भयहरीएपुयदाक्रांति विस्मारयंआअछदी सरस्वती दिक्षासमागताभगवतीविष्णुभक्तिः तर्हिवेदा नोकार्यसिद्धिःसंपन्नेव ततःप्रविशतियथानिर्दिशभगवतीविष्णुभक्तिः सशिष्याविष्णुभक्तिः परिक्रम्यहा धिकृकलिनाधर्मवैरिणाकिंकिंनकृतो तथाहिवेदोछेदः पृथिव्यामजनिकलिकलितिग्रामवासानरासाःशुद्राणो भूमिरवानहिनहिसमयेकोपिसंध्यामुपास्ते सेवाशीलस्त्रैवंनहिनहिनितरांभावशुध्यानराणांरंभालोभाभिक्ष ताःप्रतिगृहमनिशंसाधुवादैरयंति २१ अपिच केचिदेतिवयमेवमुरारिदासाः मुंडाःकमंडलुधराश्चतथे वरंडाः जीवंतएववयमुक्तिमिताःसितोयद्धोतिगताःसपदिनःकृतिनोब्रुवंति २२ अहोत्रकलियुगेवतीर्य येहरिभजनपरांमुखास्तेदेवेनवंचिताः २३ तथाहि तेपुरुषाःपुरुषादामिथ्यावादविवेकविशेषाः येषा

253
1996

मेवनरुचिनेवचलुवेवषःप्रपालिताशेषः तथाच धनेचिनेशोपिकृपयायस्यास्कृचित्पतिभावं साध्वीर्यस्य वदासीकी प्रार्थ्यातुनंहरिहित्वा २४ तथाच शुकसनकादिकृयोग्यंभोग्यंभक्तस्यलीलयाकुरुते वैकुंठयस्तस्मा कोवरवरोलिविष्टरश्चवसः इतिपरिक्रम्य विलोक्यविष्णुभक्तिःअयेजगन्मातावाग्देवतेयंतिष्ठति तदुपस र्पामि भगवतीं उपसृत्यभगवतिवाग्देवतेनमस्करोम्यहंविष्णुभक्तिः सरस्वती भगवतिविष्णुभक्ते अहंमपिनम स्करोमि इत्यनेमित्यतः तथाहि गंगाकलिरात्मजयोः समागमोयथासंतोभरिमुरेरसंभवत् तथाबभूवदुहि णात्मजायाः श्रीविष्णुभक्तेःसहसाधुसंगः २६ सरस्वती भगवतीविष्णुभक्ते दिक्षाचिरादयोः समागमोजा तः तत्रापियोलिनाथभगवतीमालिता विष्णुभक्तिःकथंनादिश्यतेभगवछुद्धा सरस्वती वेदाःपापेनक लिनापराभूताविस्मर्यंति केनसहनिवत्स्यामः तर्हितेषांभगवत्याश्चसमागमोभूरिशोभायेस्यात् विष्णुभ क्तिः भगवतीअहमपिकलिनापराभूताकुत्रचिद्गंतुकामास्मि सरस्वती साध्वर्येभगवतीकथमेवंवदसितत्रैव सर्वत्रप्रसारोदृश्यते तथथा सर्वत्रापिकलौकथामत्कभिदःसर्वत्रगानप्रभोः सर्वत्रापिहिगोपिचंदनमिलाद्ध लानराभूतले सर्वत्रापिहिमौलिमुरनपरारेः अत्रैवायतस्तन्मन्येत्रयुगेनवैवसकृगेसर्वत्रवासःस्फुरो २७ विष्णुभक्तिः भगवतीत्वंयानवैस्मवान्मन्यसे नतेसर्वेपिवेस्मवाः किंतुसर्वेपिपाखंडपथगामिनएव तथाहि केचिप्रसादकलीकरणायदक्षागोष्ठीषुकेचनसरोजदृशोस्मिताशाः केचित्सदायसततंहरिभक्तिसक्ताचिरा परंकलियुगेपरमार्थभक्ताः २८ तथाच वेदाज्ञावेपलायंतिस्वज्ञात्वावर्णोयादृक्चाश्रमोयस्यपादृक् ससंशोचं यस्यकारुण्यभावःस्त्रीपुंशौवैस्मवाग्यःसउक्तः २९ तथाच वाग्यायस्यस्यात्सुधायोविनीतः सम्यक्शुस्थो योविवेकान्वितश्च भक्तोमानुस्यात्तितुर्यात्रणानांधेनूनांयोवैस्मवाग्यःसउक्तः ३० अतएवोच्यते नास्तिको पिवैस्मवः तत्रापिहेतुवादिभिरहंनिशोषंखलुसा तर्हिन्यायसहायेवेदैर्भाव्यं न्यायाः भगवतीवयमनीश्वरवा दिभिः कर्मवादिभिश्चनितरांविरुद्धमचाराः स्मृताः सरस्वती तर्हिमिमांसासहथेवेदैर्भाव्यं मिमांसाभगवतीसारवद्ध

ज्ञा निःप्रसंगादस्मद्वार्तामपिकेपिनजानंति तथाहि यत्रयत्रचंडारेडास्कर्यत्रयत्रचकारवः तत्रतत्रअस्मगो
ष्ठीकलौकलुषजातिषु ३१ तद्यथा सएकवर्तीभोकाचनद्वितीयोस्तिकश्चन सएवसाधनंसर्वेकिंकर्मकुरु
तेचकः ३२ मूढाःक्लिश्यंतिसंसारेमिथ्याहंकारबंधनाः ब्रह्मज्ञानामृतंभोघोरमंतेकुतोभयाः ३३ सरस्व
ती दृश्यामहोनुतमोयंकलिर्यत्रकारवोपिज्ञानिनः तर्हिवेदोतशास्त्रसहायानिवसंतुवेदाः वेदांतः भगव
तीवाग्देवतेयादृशावयंदुःखार्तास्तादृशोनकोपि सरस्वती साश्चर्यं अहोग्रहेज्ञाननिष्ठाः किंतु मिथ्याज्ञाना
स्तेपापाचारा अस्माच्छिंद्रयंतिपाखंडाः तथाहि किंतीर्थेकिंव्रतेवाकिमिवचदृसखेदज्ञानमात्रातिथेर्वा कूजाकः
श्राद्धमार्गोमुखविधिरधिकः कोस्तिविप्रःश्वपाकः कस्तातः काचमाताविलसतिविभुनानिर्मितेअस्मविद्यासर्वं
मिथ्येवधर्मोकतिपयकविभिनिर्मिनाकर्मविद्भिः ३४ इतिप्रचरद्भिःपाखंडैःसर्वभक्षैः सर्वगामिभिश्चमूर्खै
बहुलंजगद्भ्यते तथाच अस्मद्गुरोर्वजानीमोवयंचास्मद्यमेवा स्वपरंवानचास्माकंसर्वत्रअल्पश्रुतं ३५
इतिवदंतोरजोपिगृहेसमानयंतिधूर्ताः सरस्वती हाधिक् तर्हिगृहेः पाखंडैर्वेदानांसर्वस्वमपिनिर्गमितम
हो वेदांतास्तानस्मद्दृष्टिपथमानयंतुकोतूहलंश्रुतकामास्मि वेदोहंभगवतीकंतस्तुतिवादिनंसुंचामि चिम्
त्रय आःपरिज्ञातं प्रशस्तपोराणिकंमंचामि सरस्वती प्रशस्तपोराणिकंवंतिशास्त्रं तेःसंभाषणंकुरुयावदहंश्रु
णोमि प्रशस्तपोराणिकः यथादिशतिभगवतीतिस्थितः ततोनेपथ्येः किंकरोमिजगत्सर्वमविद्यापरिवेष्टितं
अहंकारमयेःपाशैर्बध्वपश्यामिसर्वतः ३६ प्रशस्तपोराणिकः नेपथ्याभिमुखमवलोक्य अयेविद्यावंतोन्या
सोयंसमागतः योसौहरिश्चंदनचर्चितभालदेशः स्वप्नेपिनाधिगतशास्त्रपुराणलेशः स्वल्पाचरेणपरिवेष्टित
गौरदेहोरंडाशतेषुचपलक्षणदर्शितेहैः ३७ ततःप्रविशतिविद्यावंतसः इतःसमागच्छंतुज्ञानवंतोमहाभागाजी
वन्मुक्तःस्थियःस्थियः जेअहिहहिआराहो इतिप्रविशंति तद्यथा विद्योपदेशाविद्यवल्लभाचविद्यागनाचेचवि
लसीच स्वकार्यद्युतांकितभालदेशाआयांति बालाःपरिलूनकेशा ३८ एताश्चान्याश्चप्रविशंति विद्योपदेशा

श्चत्वारः सहिआजोषाचेत्रणे अविणासिणी तता कोविणा भयणीयो अहसंवत्तय जगेहिति सरस्वाः जे
अहिहहिसविणी विद्योपदेशा सरभसं सहि अनर्थकरंदि अंगार तथा जघाजाणे अस्मगुरुआओ कयहरि
ओ अहोरगुराओसुवागओ भविस्सदि विद्याविलासिनी दिदिया एवपंभवदु ततोनपथ्ये मूषिकाशा
तसमाकुलवस्त्रामहतोदरगतस्तनभरा यष्टिपाणिविकरालनेत्रांककोस्ययमधोतगुरुर्यं ३९ प्रशस्त
पोराणिकः केयमलिनासमागता नावसरयामि ततःप्रविशति अधोतगुरानामकुंभकारी आलोआमुरवा
कोविणजणंदि अविणासिणं साविलिहुज्ज पडुवा आराहयदि विणासिणीपथ्यरबडिदं ततोविहस्यसक
वंचिरामुहा जोणिसदेसु भयुडदि जोदिति विद्योपदेशासहर्षं संस्कृतमाश्रित्य अस्मदुपदेष्टा अधोतगु
रुरासमागतो उपसृप्य मानंमुरुरोमि अधोतगुरा साधिसंस्कृतमाश्रित्य विश्वयल्लभाभव अधोतगुरा
अयेवत्सेविद्योपदेशत्वमसि विद्योपदेशाएवमेतत् अधोतगुरा अथकेकेत्वयाउपदिष्टाः विद्योपदेशा मा
तर्भवत्साः कथयबहवः साधवोपिविदतो प्राप्तिताः सतचैवमहिमा अधोतगुरा वत्सेभवत्या एकाकिन्याव
ऊकार्यकृतं विद्योपदेशा जननीमिथ्या प्रलपितेनकिं ममामित्रोविद्यावंतोनामव्यासोयवंतेतेनसहितया
मयासर्वंनिष्पादितं अधोतगुरा वत्सेसरस्वियदृष्टाःविद्योपदेशा मातर्युवावर्णने तथाच गौरकांतिरथचंचले
क्षणः स्वल्पभव्यवसनोमनोहरः श्रीत्रयंतुलसीविराजितोमूर्तिमानिवविद्योगिनोखव ४० अधोतगुरासाधुर
सेसाधुरेवंशिवएवउपदेशाविलोकनेशिष्याणांविशेषतस्तरुणीनां उपसृत्यविद्यावंतंसः जयतु अधोत
गुरा सास्मालंकरसंपुटं कृत्वास्वामिन्साष्टांगपातंप्रणमामि विद्यावंतसाः कर्मरहितभव अधोतगुरा साधु
विप्रेंद्रसाध्वाशीर्दत्ता विद्यावंतसः किमन्यत्रोच्यते अधोतगुरा विद्योपदेशाप्रति वत्सेकतितरुण्यावर्तंतेमा
सम्यशिष्याः विद्योपदेशामुख्याः सुंदर्यःपंचसंख्याः अन्याः शतशः अधोतगुरा सर्वातरुण्योविलोकयतथा
व्यासंविलोक्यसहर्षंदिव्यसहस्रसमाधायसंयतः व्यासोपिसुंदरशिष्याकवत्सोपिसुंदर्यं निरंजनरूप

येनचोभयोः सादृश्येजायते अतएवोच्यते उभयत्रसादृश्यंदुर्लभतरं प्रज्ञास्तपोराणिकः स्वगतं अहोस्त्री
णांप्रपंचोगहनः नथाहि पतिमपिकपिपक्षिप्राणिवत्सत्संजेति तृणलवमिवमुक्त्वायोतितांतंजलिंगो
अथपाथिपरिभ्रष्टज्ञानबंधोभवंति ह्यहह किमिहकामासक्तामानुकुर्युः ४१ तद्भवतुपश्यामिनावत्
ततोविद्योपदेशा मातरेकाआत्मणी मयानिरंजनमार्गेअथाप्राप्तास्तिनोमातः स्वयमेवोपदिशतु अस्यो
भाग्येनभवत्सासमागमोजातोस्ति अधोनगुरा बत्सेनामिहानयपश्यामि उपदेशायोग्यानवा विद्योपदेशा
तामानयित्वा मातुःसेयंआत्मणी अधोनगुरा विलोक्यहृयंसमीचीना अस्मत्संभवयोग्यस्मत्कापुनः च
त्सेएहि विद्योपदेशा आत्मणीयाहि मातुश्चरणवंदनंकुरु आत्मणीसविधारं अहआत्मणी कथंकुंभार्या
श्चरणौवंदनंकरोमि अधोनगुरा गार्दविहस्य अहोमहता अविद्याबलंपश्यतु पुनः आत्मणीं प्रति अ
धिभवतेकेनप्रतारितासि केनाधिक्षतासि नायमात्मा आत्मणः कुंभकरोपि सर्वमेतन्मायेचिलसितं सा
मिनीतुसमदृष्टि सर्वत्राप्येकता आत्मणादिचांडालपर्यंतंनभेदः आत्मणीसमयं तथापिकुंभकार्याश्चर
णावंदनंकथंकरोमि अधोनगुरा अरेमुर्खममगुरोश्चांडालाचार्यस्यनिसंमयाचरणसेवाहनमकारि आत्म
णीमोनमालम्यतथैवतिष्ठति अधोनगुरावत्सेविद्योपदेशो अस्याःजाड्यंनथास्ति दुर्दशायाः कथंज्ञान
समायास्यति तद्भवतुएतांव्यासायसमर्पयसएवोपदिशति विद्योपदेशा आत्मण्येहि व्यासस्यचरणवंद
नंकुरु सातथाकरोति विद्यावत्सेसः ततश्चोत्तिर्भव आत्मणीकानामश्चोत्तिविद्यावत्सेसः अयंस्वपुरुषः अयं
परपुरुषः एवंकथंस्त्रीमिश्रयमेवश्चोत्ति आत्मणी साक्षात्परमेश्वरोदृश्यते कथंश्चोत्तिर्नसंजायत विद्या
वत्सेसः अरेसर्वत्रापिसएवात्मारामोरमतेदेहस्थसखः सुदबुद्धुल्यः यःसखः सतुणकाष्ठति तर्हिकथंभे
दहृष्टिपाश्चर्यंतिदुर्भगा उतच अयंज्ञानमार्गःसुगमः मुक्तिश्च अस्मिन्मार्गेस्तिताविधवाप्यहंत्रीश्वरोपर
मानेरेमग्नोवेधव्यदुःखंनजानंति तथाहि गेहेगेहेयातिगोष्ठिभीषणहास्यंलास्यंक्रीडनंस्यात्सुखेनस्था

येपानेयंत्रनास्तिनास्तानेदानेनास्तिशौचेश्रमोस्ति ४२ एवंसुगमोमार्गोमुक्तिश्च निरंजनरूपालभ्यते
प्रज्ञास्तपोराणिकनत्वत्सासाध्वर्येसकोपंवदति प्रज्ञास्तपोराणिकः आरेआत्मणापसदकिंवदस्यधर्मविद्यावत्से
सः वयंधर्माधर्मनीनाः जीवन्मुक्तः धर्ममधर्मंचनजानीमः प्रज्ञास्तपोराणिकः अरेपंडितकथंशुकसनकादि
दुर्लभोजीवन्मुक्तदृश्यतेसि विद्यावत्सेसः आरेपतितमुर्खनिरंजनःप्रसन्नः किंकिनदाति रंकायराज्यंदद्या
तिराजानंरंकंकरोतितस्यसर्वसामर्थ्यमस्ति प्रज्ञास्तपोराणिकः आरेशास्त्राणितीर्थानिसेवितानित्वयाकिं
वावेदाभ्यासेविहितेवातथोक्तानियज्ञाः कृत्वादानानियाचोषुसमर्पितानिकेननिरंजनः प्रसन्नः
विद्यावत्सेसः रेकर्मजडमनस्येवतीर्थानिमनस्येवसर्वमेवास्ति उक्तंचपतंजलादिकैःकृत्वाभवद्विधाः उच्चावच
कयोनिषु यास्यंतिकथमस्मद्विधाज्ञानिनो प्रज्ञास्तपोराणिकः रेलंपटभोजनमपिमनसाकर्थंनक्रियते
विद्यावत्सेसः रेकर्मजडायंशरीरधर्मोस्ति भोजनेविनाकथंचपुक्तिर्भवति प्रज्ञास्तपोराणिकः आरेधूर्तय
द्भोजनाकांक्षायावद्भवाकांक्षायावत्स्त्रीभिरायावत्स्वगृहपुरगृहभेदोयावच्चगरवनस्मृतिस्तावत्
कर्ममार्गेप्रवर्तितव्यं यदारेहविस्मृतिःस्यात्स्त्रीपुंभेदोनिवर्तनो। यदानगरवनभेदोनिवर्तनेनदासेन
कर्ममार्गोयातिनिःकर्मसमायाति तथाहि मूढाम्यहंकर्ममार्गमितियावद्दृश्यते तावत्सज्ञाधिकारी
स्याद्नोनिःकर्मवर्त्मनि ४३ नोचेद्भ्रांतिमुनयःकथंकुर्वंतिसर्वज्ञः ब्रह्मनिष्ठामहात्मानोचसिद्धयासमन्वि
ताः ४४ विद्यावत्सेसः तमर्थेनगच्छन्मायायाभ्रमिता रेकर्मजडकोटिशः पितरोजनाः कोटिशोमानराजा
नाः कानकान्यजामः प्रज्ञास्तपोराणिकः रेनास्तिकमुचद्यादे वेदशास्त्रमेवप्रमाणंसचेपरिपास्याः ना
तः परिचरंविचार्यं ततोवेदाःसरस्वतीच प्रज्ञास्तपोराणिकंसाधुवादेनपूजयतः प्रगृहीतास्तां प्रज्ञास्तपोरा
णिकोपिरिरंसुकरःकनाप्युष्यदृष्टिः पतति वेददर्शनेनउनयाग्रेदीदर्शनेनसविदर्शनानामंसाक्षसर्वपारंगा
विदुषा भगवतीवाग्देवीवेदाध्वजयश्रियासेव्यनासकलमुनिषेस्तूयते तथा नमोस्तुदेवीसविदसारदेन न

मि॰ ज्ञा॰ ५

मोस्कवेराः सकलेश्वरेश्वराः सशास्त्रसंघाश्चपुराणसंहिता नमोस्कवोधर्मपथप्रवर्तका ६४८ वेराः
कुर्वंतु कल्याणंश्रीरस्कसदनेहिनः सारसासारहानःस्यात्कारुण्यंचुतरंगिणी ४७ इतिश्रीकेविरचि
तेमिथाज्ञानखंडणेनामनाटकंसमाप्तं श्रीरस्कु शुभंभवतु ॥७॥ ॥७॥

259
1996

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017